

נר לשולחן שבת

פרשת קרח

גליון 656 תשע"ט

תרומות והנצחות
יתקבלו בברכה

⇒ ⇒ "הוי זהיר בגחלתן" - הגה"צ רבי משולם זילברפרב, אב"ד טופרוב היה רגיל להיות בבעלז בכל שנה בשבת שלאחר הפסח. הוא היה מן החשובים ביותר בחסידות בעלז. באותם פעמים היה עובר לפני התיבה בערב שבת בתפילה מנחה. דרכו היתה להאריך מאד בתפילה בהתלהבות גדולה. פעם בעומדו לפני התיבה הרגיש כי הרבי רבי אהרן סיים כבר תפילתו, רבי משולם לא היסס והתחיל מיד בחזרת הש"ץ, אע"פ שהוא עצמו עדיין לא גמר את התפילה.

"למשחה". (ח"ה) לגדולה, כדרך שהמלכים אוכלים". (הולין קלב: זכחים עו). אין הכהנים אוכלים המתנות אלא צלי בחרדל, כדרך שהמלכים אוכלים. וכתבו התוספות שאם ערב לו מבושל יותר מצלי אין לכפותו לאכול צלי, כי דרך המלכים לאכול מה שערב להם יותר. (רמב"ם וס"מ הל' בבורים ט"ו כ"ב) מבאר ה"כסף משנה" שהיתה מחשבה שהכהנים צריכים לאכול רק לשם שמים ולכן לא יאכלו אותם דרך תענוג לעשות מהם מטעמים, קמ"ל שמותר, משום דכתב בהו רחמנא 'למשחה' שהוא לשון גדולה, כמו שהמלכים אוכלים. (הל' מעשה הקרבנות י"י)

אחרי התפילה ניגשו אליו ידידו ושאלוהו בתמיחה, למה הוא לא גמר את תפילת שמונה עשרה שלו?! ענה להם: "מובא בגמרא (ברכות ל'): נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, אבל עקרב פוסק, ובמשניות (אבות ב' י') כתוב 'היה זהיר בגחלתן של חכמים שלא תכווה, שעקיצתן עקיצת עקרב'. לכן היה מותר לי להפסיק באמצע התפילה מפני כבודו של רבינו!" ("אור הצפון" ל"ב)

"אל תגעו במשיחי אלו תינוקות של בית רבן". (שבת קיט.) יש להבין, מפני מה נקראו תינוקות בתואר 'משיחי'? רש"י פירש משום שהדרך למשוך את התינוקות בשמן. במהרש"א ביאר שנקראים כן על שם גדולתם וחשיבותם, שאין בהם חטא, 'משיחי' הוא מלשון גדולה. לשון 'שיחה', שתינוקות של בית רבן עיקר חשיבות לימודם הוא בשיח שפתותיהם, שהרי אין להם הבנה בלימודם. (רי"ף) "בן יהוידע" כתב על פי דברי האר"י, שלימוד תורה של תינוקות של בית רבן ידמה לשמן, שהוא צף למעלה מן המשקים, כמו כן לימודם עולה וצף מעל כל לימודים, לכן קרא אותם 'משיחי'!

סיפר המשגיח, הגה"צ רבי דב יפה: "הגאון רבי יואל קלופט סיפר לי מעשה שהיה עם אחד מגדולי הרבנים בליטא. הוא התבקש להצטרף למחאה נגד רב חשוב. קבוצת הרבנים שיזמו את המחאה, סברו שאותו רב נכבד טעה בענין הלכתי מסוים ופסק בו לקולא, מכשול גדול יש בדבר וצורך גדול למחות על כך. אותו גדול השתמט מהם בטענה, שמבחינתו חודש אלול אינו הזמן המתאים לכך.

המעשה הבא מחבר את "אל תגעו במשיחי, אלו תינוקות של בית רבן". אל עניני פרשת קרח - הנכתב באותו עמוד "ובנביאי אל תרעו, אלו תלמידי חכמים - כל המבזה ת"ח אין לו רפואה למכתו!" (שבת קיט.) הגאון הצדיק רבי חיים סינאוני כיהן כראב"ד סנואן ומחוזותיה בתימן. היה סובב בכפרים ובעיירות רבות לתקן את הצריך ברוחניות וגשמיות. בדרכי נדודיו נתן עיניו גם על ילדי ישראל. באחת העיירות, בעת לימודו עם תינוקות של בית רבן, נמצא שם ילד שהיה עילג פה. בפסוק "כי ימצא איש גונב נפש" שינה בהגיית הפסוק וקרא: "כי ימצא איש עולב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמל בו ומחלו ומת העולב ההוא..."

לאחר מכן אמר אותו גדול לאחד ממקורביו, שאילו היה מסכים עם הצעד של המחאה היה מצטרף אליה גם בתקופת הימים הנוראים. הסיבה האמיתית שהשתמט היא משום שאינו יודע אם הם ראויים למחות באותו רב. כי מה שהרבנים החולקים על אותו רב לומדים בשבועיים, הוא לומד ביום אחד, ומה שהמשיגים עליו אוכלים ביום אחד, אוכל אותו רב בשבועיים..."

רבי חיים סינאוני שחי באמונה טהורה של השגחה פרטית, שכל דבר מזומן לאדם מן השמים ללמדו או לעוררו, חקר בדבריו של התינוק. בו במקום נתחדש לו ביאור נחמד בדרך המוסר. וזה ביאורו: 'כי ימצא איש עולב נפש' - שמבזה ומעליב את חברו. 'מאחיו' - דווקא, שעושה מעשה אחיו בתורה ומצוות דהיינו 'מבני ישראל' - שהם המובחרים שבישראל, הם הצדיקים המכונים 'ישראל'. 'והתעמל בו' - שמבזה אותו בדברי קלון ונבלה. 'ומחלו' - שהעולב לא חש על כבודו ומחל לו למבזה. אע"פ כן עונשו גדול מאד. 'ומת העולב הזה' - מיתה ממש גרם לעצמו, שהרי אמרו חז"ל הוי זהיר בגחלתן... (דרך צדיקים) ⇐

סיפר המשגיח, הגה"צ הרב וולבה מעשה מבהיל על הרב קלופט בתחילת דרכו בארץ ישראל היה הגאון רבי יואל קלופט אב"ד בעיר רחובות. והנה קמו אנשים שהיתה עינם צרה בהצלחתו והכפישו את שמו באופן מחפיר. את המערכה ניהל עיתון מסוים. באו אליו עסקנים וכותבים מעיתון "המודיע", שרוצים להחזיר מלחמה השערה. אמר להם הרב קלופט: "יותר יפה כשלא עונים!" טענו כנגדו: הרי זה חילול ה', כבוד התורה?! חייבים להלחם חזרה". חזר ואמר "יותר יפה כשלא עונים!" ולא הרשה להגיב כלל!

סוף מעשה, הרב קלופט עזב את העיר בבושת פנים ועבר לחיפה. שם, כידוע, נתגדל שמו למעלה מראש והיה נחשב מגדולי הדור לא רק בקהל קודש חיפה אלא בכל צפון הארץ. ("אבני שלמה")

"וישמע משה ויפול על פניו - מה שמועה שמע? ..." (סנהדרין קי.)
מתורתו של האדמו"ר מוויז'ניץ, ה"ישועות משה"

כתוב "ויקנאו למשה במחנה, לאהרן קדוש ה'". (תהלים ק"ו ט"ז) פירשו המפרשים, שהיו אלו שתמיד חיפשו להלעיז ולקטרג: על משה, שהיה עובד ה' ונטה אהלו מחוץ למחנה, טענו שצריך שיהיה במחנה, שתהיה דעתו מעורבת עם הבריות.

ואילו על אהרן, שהיה אוהב ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, עליו טענו שכהן גדול צריך שיהיה קדוש ה', מה לו ולאנשים, עליו להיות פרוש ומובדל... (יש"כ להרה"ח חיים מאיר א.)

"והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ... ויגמל שקדים". (י"ז כ"ג)

שאלה ידועה היא, מדוע גמל המטה שקדים דווקא ולא פרי אחר? **הגאון רבי שלמה זלמן הכהן קוק** ביאר כי בשקדים ישנם שני מינים: מין אחד - בתחילתו טעמו מתוק ולבסוף נעשה מר. המין השני - בתחילתו מר ולבסוף טעמו מתוק.

זה הדבר בא לרמז לנו, שאלו שני סוגי תוצאות הנובעות מן המחלוקת: מי שהוא מחזיק במחלוקת בתחילה יש לו טעם מתוק של ניצוח, אבל לבסוף נעשה מר מאד.

אבל מי שהוא מבליג אזי בתחילה אמנם מר הוא - כי קשה להתגבר על היצר הבעור בו כאש ואינו מניח אותו לוותר, אבל בסופו של דבר, כאשר הוא מכניע את יצרו ומוותר למען השלום, כמה מתיקות ועונג יש לו מכך, אין לשער ואין לתאר! (הגאון רבי שלמה זלמן היה אביו של הגאון הרא"ה קוק ועיין מעשרות פ"א - "עיסורי תורה")

"חכמות נשים בנתה ביתה - זו אשתו של און בן פלת". (סנהדרין קי.)

מעשה באברך צעיר שהיה מעשן סיגריות. אשתו התחננה אליו שיפסיק. ביקשה רחמים על הבריאות שלו ושלה. והוא בכל פעם היה מבטיח שהוא מפסיק. שתחכה בסבלנות, הוא כל יום מפחית קצת. אך היא הריחה על בגדיו שהוא לא עומד בדיבור... כיון שהיא ראתה שזה לא נגמר, החליטה לעשות מעשה. יום אחד בחזורו לביתו ראה את אשתו מעשנת סיגריה, הוא נדהם... 'מה זה?!' מלמל. אמרה האישה: 'זה מפריע לך? אז ארד למטה לעשן...' והוא כנגדה קורא בקול גדול: 'מה זה, את חייבת להפסיק!' והיא אומרת לו להרגע: "מה לא טוב בזה? אתה יודע שזה קשה להגמל בבת אחת, אני לאט לאט אפחית..."

באותו רגע התעשת, הבין את המצב, לקח את קופסאות הסיגריות שלו ושלה וזרקם לאשפה... מאז הוא לא חזר לעשן! (נ"ר לשולחן שבת"ז מפי סבי פרופ' רבי דוד סומפולנינסקי)

סבי, החכם המופלג, רבי דוד סומפולנינסקי סיפר מעשה נפלא: לפני כשישים שנה התקבלה לעבודה אצלו במעבדות בבית החולים "אסף הרופא" עולה מברית המועצות בשם ד"ר טבק, עובדת מעולה בעבודתה ובמידותיה. היא סיפרה איך היא ומשפחתה, משפחה חב"דית שורשית, שמרו שם שבת ומצוות במסירות נפש תחת שלטון האימה והכפירה.

כאשר שאל אותה בפליאה, איך את הצלחת שלא לעבוד בשבת בתפקיד כזה חשוב במעבדות?! סיפרה, שבכל ערב שבת היא היתה ממציאה סיפורים על כאבים ומיחושים שונים.

בכל פעם כאשר כלתה אליה הרעה, כאשר הרופאים לא ראו דבר, כל הבדיקות יצאו תקינות, היא היתה מסבירה לרופא בלחש שהיא שמעה שמישהו דיבר דברים לא יפים על "שמש העמים" החבר סטלין, והיא אינה יכולה לסבול דבר שכזה, הצער הזה עושה לה כאבי לב וקוצר נשימה, הרגשה מאד קשה...

הרופא לא יכל לדחותה על טענה כזו "צודקת" והיה משחרר אותה. (נ"ר לשולחן שבת"ז יש"כ לחמותי תל"ט"א)

מי התחתן בערב שבת קודש פרשת קרח?

הגאון רבי יחזקאל אברמסקי סיפר על הפגישה הראשונה שלו עם רעייתו לעתיד, הרבנית הנדל רייזל:

'בבואו לבית אביה הגאון רבי ישראל יהונתן ירושלימסקי קרתה תקלה. אחד האחים הקטנים עמד וחיכה לו בחוץ. ברגע שראה אותו מתקרב, התרגש הילד ורץ פנימה לבשר על בואו של הבחור... והנה בהחפזו משך מעל השולחן את המפה ושמט מן השולחן את המפה עם כלים יפים, כלי חרסינה יקרים מדרדזן, שנערכו לכבוד האורח.

הילד נבהל, והוא שם לבו לכך, שהבחורה מיהרה להרגיע את אחיה הקטן שלא יעצב ויבכה, שלא יחשוש מאומה בגלל הנזק שנגרם על ידו.

אלה היו המילים הראשונות שרבינו שמע מפיה כשדרכו רגליו על מפתן הבית!

(מלך בפי"ו ח"א)

חגיגת כלולותיהם התקיימה ביום השישי ערב שבת קודש פרשת קרח, כ"ט בסיון, שנת תרס"ט, ברוב עם ובגינוני מלכות. כל יהודי העיר איהומן השתתפו בשמחת רבם הנערץ. כארבע מאות ילדי החדרים, תינוקות של בית רבן בידיהם לפידיים בוערים צעדו בשורה לפני החתן והכלה, כשהוליכו אותם לחופה.

דברי הערכה לאשתו הרבנית רייזל בפתחת סדר מועד

"ברוכה תהיה רעייתי הרבנית החסודה, נצר מגזע תרשישים וגאוני תורה מרת הענדל רייזל תחי', אשר בהיותי בארץ גזירה שמה נפשה בכפה ותשב לה שם מנגד וכלכלה אותי ועודדה את רוחי, גם פעלה הרבה במסירת נפשה בענין גאולתי ופדות נפשי עד בא דבר ד' לחלצני מן המיצר..."

(תוספתא "חזון יחזקאל")

"היא היתה עזרי מאת ה' שנתנה לי האפשרות להגות בתורתנו הקדושה בשלוות השקט תהי משכורתה שלימה..."

(שם זרעים)

"זה שנים שלא קניתי שמלה, הכסף דרוש היה להדפסת ספרי הרב". סיפרה פעם הרבנית רייזל - היא אמרה את הדברים בגאווה, גאה על חלקה בתורתו.

הכספים שחילקה לעניים היו כלשונה "מזון נקי". והסבירה "אלו המעות שנתן לי אישי הרב בכדי לשלם לעוזרת שתנקה את הבית. מכיון שעשיתי את עבודות הנקיון בעצמי, הרי הכסף שייך לי בדין".

(מלך בפי"ו ח"א)

קרה פעם שאחד מילדיהם חלה והגיע עד משבר. היה צריך לדרוש ברופאים, אפילו פרוטה אחת לא נמצאה בביתם. אבל הרבנית הצליחה בתכסיסים שונים להעלים מידיעת רבינו את מחלתו.

מתחילה ייסר אותה מצפון לבה: שמא חייבת היא לגלות לו כדי שיתפלל לרפואת הילד. אולם לאחר לבטים רבים פן יופרע חלילה מלימודו, הכריעה בעצמה: היא לא תגלה ובזכות התורה שרבינו לומד הילד יבריא!

(שם)

נסיים בעניני הפרשה במעשה עם הסבא של הרבנית

כל ימיו היה הגאון רבי אריה לויין טורח להשכין שלום. כאשר עלה רבו הרידב"ז מסלוצק לארץ ישראל, היו שניסו ליצור מתיחות בין הרידב"ז לבין רבי חיים ברלין, רבו המובהק, רבי אריה פעל בחכמתו למנוע את המחלוקת.

הוא פנה לרידב"ז ושח לו שאיננו יודע לשית עצה בנפשו, כי רבי חיים ברלין ביקש ממנו לשכור עבורו עגלה לנסוע לקבל את פני הרב, והרי רבי חיים כבר זקן וחולה והנסיעה לא תוסיף לו בריאות, אך מאידך חזקה עליו מצות רבו...

מיד השיב הרידב"ז: "חלילה שרבי חיים יטרח להקביל את פני, אני אסע אליו!"

כך גלגל שהרידב"ז נפגש עם רבי חיים ברלין באהבה רבה, ושוב לא יכלו מחרחרי הריב להפריד ביניהם. ("שמחת שלמה" קרח)